

to budovanje je odveč in tudi nevhvalno. Baron Rodič je zvest Avstrijan in je marsikaj že storil, kar je bilo liberalcem po godu. Ali ni baron Rodič dalmatinske poslance spravil na ustavoverno stran? Ali ni on narodno stranko v Dalmaciji razdvojil? Pod njegovim namestništvom so vstala Ljubibratiča prešli in zaprli, so Turki čez mejo vdicali in pri nas nekaznjeni požigali, morili in ropali, so čez Klek dovažali puške, streljivo in živež za svoje vojake, da so ti leži kristijane klali, se je v Derventu zaprla 20 Dalmatincev češ, da so se hodili vojskovat zoper Turke. Tako se je godilo v Dalmaciji pod namestnikom Rodičem. Mislim, da so nemški liberalci slobodno ž njim zadovoljni!

Sklenem s prošnjo: napravimo mir med seboj, kavsanje avstrijskih narodov bo le koristilo grabljivim sosedom. Bodimo enkrat pravični našim Slavjanom. Kajti le zato je nevarnost pred Rusi tolika, ker imamo doma toliko Slavjanov — nezadovoljnih. Mnogobrojni sovražniki sosedu to dobro vedo in prežijo na naše razprtije ter iščejo, kako bi se njih poslužili v našo nesrečo in pogin! (pravo na desnici, živijo in ploskanje.)

Cerkvene zadeve.

Šolske sestre na Štajerskem.

5. „Šolske sestre“ v Mariboru upejlane v jeseni l. 1864. L. 1869 je ta podružnica „matiške hiše“ v Algersdorfu postala samostojna „matiška hiša“ za lavantinsko škofijo. „Zakon nature je tak, da iz malega rase veliko“. Tega izreka našega velikega Koseskija se spominjam, ko premišlujem prvi začetek „šol. sester“ v Mariboru. Res malo drevesce sprva je zdaj že precej lepo drevo. Okoli l. 1860 se je ustanovila v Mariboru „družba gospá“ v podporo in odrejo zapuščenih sirotic (Waisen-Institut des kath. Frauenvereines.) Dobrosrčne gospé so najele malo hišico nekoliko nižje od sedajnega stanovašišča „šol. sester“ na levi strani ulice, ki pelje na mariborsko pokopališče. L. 1863*) pokliče „družba gospá“ 3 „šolske sestre“ iz „matiške hiše“ v Algersdorfu in njim izroči odgojo otrok v sirotišnici. Ker se je število otrok vedno množilo, se je začela „družba gospá“ dogovarjati s „sestrami“ v Algersdorfu, da se ustanovi v Mariboru podružnica, kakor se je to že na več krajih zgodilo. A to ni bila lahka reč. C. k. namestnija je zapreke delala, češ, da mora „družba gospá“ stalno poročstvo dati, odkod in kako se bodo „sestre“ preživele in vzdržale. Tega se vè da „družba“ pri svojih pičlih in slabih močeh ni zamogla storiti, a tudi „matiška hiša“ tega ni tirjala, akoravno bi imela v tej zadevi prvo besedo. „Matiška hiša“ in „družba gospá“ napravita gledé vzdržnih stroškov pogodbo,**) in

odzdaj tudi c. kr. namestništvo ni dalej nasprotovalo; 15. oktobra l. 1864 so prevzele sestre siromašnico in ustanovile popolno podružnico. Da so zamogle poduk pri velikem številu otrok prevzeti, jim je prepustila velika dobrotnica ubogih blagorodna gospa Schmiederer-jeva slednjo hišo na levi strani drevoreda, po katerem se pride na pokopališče. Lepo število otrok je obiskovalo šolo „šol. sester“ ne samo iz nižjih stanov, temuč tudi iz najodličnejših hiš. Delovale so „šol. sestre“ kot podružnica „matiške hiše“ v Algersdorfu do leta 1869. Sčasoma se je ta želja izrekla, da se ustanovi samosvoja „matiška hiša“ za lav. škofijo. Začele so se zaradi tega razprave. Leta 1869 se je ločila podružnica od „matiške hiše“, in se je ustanovila kot samostalna „društvo šol. sester“ v Mariboru. V tem letu so kupile hišo, ktero so pred v najem imele, s pomočjo dobrotnikov; stanovanje svoje so vedno bolj in bolj povečale z nakupom druge sosedne hiše. Lansko leto so dodelale prekrasno poslopje, da so dobile več prostora za otroke. Podružnice še mariborska „matiška hiša“, nima. Na koroške južne železniške postaji imajo malo odgojevalnico za otroke, ki še niso dorastli za šolo. „Matiška hiša“ ima učilnico s 5 razredi združeno s obrtniško šolo. Društvo obstoji za zdaj iz 26 sester; mati prednica je č. Margarita Paher.

6. Podružnica Gröbming. Gröbming je trg v lepi anizki dolini (Ennstal) na zgornjem Štajerskem. Tudi tu so „šol. sestre“ iz matiške hiše v Algersdorfu ustanovile podružnico l. 1866. Z dovoljenjem mil. sekovskega škofa so kupile hišo za bivanje in učilnico. Sprva so odprle malo odgojilnico (penzionat) za deklice, kar pa so pozneje zopet opustile.* Leta 1871. je dobila šola pravico javnosti. Poduk oskrbljujejo tu 4 sestre. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Gnojimo sadnim drevesom!

M. Marsikdo si vsadi kako sadno drevo ali potem mu do drevesa ni več dosti mar, ampak prepusti ga večjidel samemu sebi in dobri sreči. Navadno se sadnemu drevju ne gnoji, ali pa, če se mu že gnoji, zgodi se to včasih napačno, včasih premalo, včasih preveč. Res je, da sadna drevesa tudi nepognojena včasih lepo rastejo in dobro obrodé. Večjidel je pa to le tam mogoče, kjer je tako imenovana deviška zemlja, t. j. kjer prej še ni stalo drevo. Ako se pa sadna drevesa na mesta posajajo, ki so bila po dolgoletnih starih drevesih že do dobrega izsesana, tako mora gnoj

*) „Slov. Gosp.“ l. 1875.

** Original te pogodbe je bil shranjen v arhiv Lav. škofije.

*) Odgojilnica — pensionat, v katerem so deklice popolnoma s hrano in s stanovanjem preskrbljene v hiši „šol. sester“, je praviloma le v „matiški hiši“. Pri „podružnicah“ so odgojilnice le izvanredno. Statuten Cap. VI. §. 10.